

minister og brugte en Vending, hvorved han lagde mig denne Beundring i Munden. Den ærede Minister kender uden Tvivl sin Kollega adskilligt bedre end jeg; jeg ved ikke, at han har udmærket sig paa nogen Maade, men det kan jo godt være alligevel, at han har det. Hvis jeg imidlertid skulde danne mig en Mening om hans Kapaciteter i denne Sag, skulde det være ud af det private Lovforslag, som har foreligget Tingene de foregaaende Aar, som var udarbejdet af ham i Forening med den ærede Justitsminister og andre Medlemmer af den nuværende Regering, dette Lovforslag, som de Herrer selv have fuldstændig forladt, og som alle ere enige om var fuldstændig ubrugeligt. Hvis det skal være Maalestokken for en udmærket Kapacitet, skal jeg erkende, at saa kan det være meget fortræffeligt, men jeg har i hvert Tilfælde ikke udtalt noget i saa Henseende. Den højtærede Justitsminister spurgte, hvorfor jeg ved mine Beregninger af, hvad Staten efter Forslaget skulde bidrage, havde standset ved de 55 $\frac{1}{2}$ Aar, jeg kunde lige saa godt være gaaet længere frem i Tiden og lade Regnestykket blive meget større. Og han føjede til, at saa skulde man herefter, naar man bevilgede 100,000 Kr. til et Formaal, regne ud, hvor meget det vilde blive i et længere Aaremaal. Det var et Forsøg paa at være vittig, men jeg tror ikke, at det er lykkedes videre godt, thi den ærede Minister har fuldstændig glemt den store Forskel, der er imellem, om man bevilger et Beløb til et Formaal, der er nyttigt, eller om man bevilger noget, der er en ren Gave. Naar man bevilger noget til et Formaal, der er nyttigt, saa ligger det i Sagens Natur, at Nyttén af selve Foranstaltningen svarer til Renten af Beløbet, og dermed er det fuldstændig forklaret, at denne Udgift er gjort, og der kan ikke blive Tale om at lægge Rente og Rentes Rente paa. Ganske anderledes forholder det sig, naar man giver en ren og skær Gave. Og hvis den ærede Minister ikke ønsker Beløbet kapitaliseret paa den Maade, som jeg tillod mig at gøre i Gaar, men blot vilde gøre Forsøg paa, hvorledes Forholdet vilde stille sig, naar man i Stedet for at give denne halvaarlig tilbagevendende Gave til Tiendeyderne, afbetalte det vedkommende Beløb paa Statskassens Gæld, og samtidig dermed regnede ud, hvor meget Rente man efterhaanden vilde spare, saa vilde den ærede Minister faa at se, hvor lidet der blev tilbage af den nuværende Statsgæld, naar den Tid var gaaet. Det er en meget naturlig og rime-

lig Ting, dertil behøver man ikke at gøre yderligere Beregninger. Jeg tror i det hele taget, at den højtærede Minister vilde have meget godt af at faa et Kursus hos det ærede Medlem fra Odense (J. Pedersen), jeg nævnte før, han vilde kunne belære ham om adskillige Ting og berigtige hans Opfattelse paa disse Punkter, thi naar den ærede Minister endog kom ind paa det Punkt, at han vilde regne ud, hvor meget der vilde være sparet sammen, hvor stort det Beløb vilde være, som man havde oppebaaret derigennem, at Tiendeyderne og Landbruget i det hele taget gennem en Række af flere Hundrede Aar havde betalt en Mængde Udgifter, som de ikke burde have betalt, saa regner den ærede Minister jo med ganske imaginære Værdier. Thi de have i Virkeligheden aldeles ikke ydet andet, end hvad de, som jeg før bemærkede, ligefrem vare blevne betalte for at yde, de opfyldte deres simple Pligt og intet som helst andet. Naar den ærede Minister for det Beløb vilde købe Sol, Maane, Planeter o. s. v., vilde han jo ganske vist betale med imaginære Værdier eller i hverfald gøre Forsøg paa at betale med imaginære Værdier. Om det vilde lykkes ham, ved jeg ikke. Jeg tvivler ikke om, at den ærede Minister er en meget ærgerrig Mand, og at han vilde være meget glad ved at blive Konseilspræsident paa Maanen, maaske ogsaa Konge paa Maanen, det er meget muligt, men de Værdier, han skulde bruge til at købe Maanen for, ere, som sagt, imaginære; om den ærede Minister bruger saadanne imaginære Værdier i sin store Smørforretning eller i sin Teglværksforretning, skal jeg lade være usagt.

Kofoed: Jeg har ønsket at gøre et Par Bemærkninger i Anledning af nærværende Lovforslag og særlig at berøre Tienden, for saa vidt den angaar Bornholm. Ligesom Bornholm paa mange Omraader er noget særligt stillet, har en anden Stilling end de øvrige Landsdele, saaledes er det ogsaa i en vis Grad Tilfældet med Hensyn til Tiendeforholdene. Men medens Bornholm, hvad Beskatningen af de faste Ejendomme angaar, naar vi se bort fra Købstæderne, yder langt større Skatter end de øvrige Landsdele, er det modsatte Tilfældet med Hensyn til Tienden; med Hensyn til Tienden er Bornholm langt bedre stillet end de øvrige Landsdele. Naar jeg sagde, at Bornholm betaler større Skatter end de øvrige Landsdele, saa maa jeg maaske i forbigaaende bemærke, skønt Forslagene